

Література

1. Гриньова В.М. Функціонально-вартісний аналіз в інноваційній діяльності підприємства: монографія / В.М. Гриньова. – Х.: Видавничий дім “ІНЖЕК”, 2010. – 128 с.
2. Конкуренция / М. Портер; пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2003. – 495 с.
3. Островська Г.Й. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Г.Й. Островська. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 576 с.

Коренчук Я. В., ст. гр. ФЗМЛ-11

Гуцал І. С., д.е.н., професор

ОЦІНКА ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА

Питання, що стосуються оцінки фінансового стану підприємства, управління ним, досить широко висвітлюються в економічній літературі. В той же час, значна кількість питань теоретичного та прикладного характеру все ще залишається досить дискусійною. Немає єдиного підходу до визначення сутності оцінки фінансового стану, формування системи показників його оцінки, комплексу заходів, що покликані забезпечити відповідний фінансовий стан суб'єктів господарювання в ринкових умовах.

Аналіз публікацій, присвячених питанням оцінки фінансового стану підприємств, свідчить про те, що різні автори по-різному визначають його сутність. Окремі автори вказують, що фінансовий стан підприємства характеризується сукупністю параметрів, які виражають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів підприємства [1]. А його оцінка є необхідною умовою для ефективного управління підприємством, для розміщення та використання ресурсів підприємства.

Вікнянська А.В. відзначає, що фінансовий стан підприємства характеризується складом і розміщенням засобів, структурою їх джерел, швидкістю обороту капіталу, здатністю підприємства вчасно і в повному обсязі погашати свої зобов'язання, а також іншими факторами [2].

Обущак Т.А. трактує фінансовий стан підприємства як економічну категорію, що відображає стан капіталу в процесі його кругообігу і здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку на фіксований момент часу [3].

В деяких визначеннях особливо підкреслюється планово-контрольний аспект. Данильчук І.В. вказує, що фінансовий стан підприємств характеризує розміщення і використання засобів підприємства. Він зумовлений ступенем виконання фінансового плану і мірою поповнення власних засобів за рахунок прибутку та інших джерел, якщо вони передбачені планом, а також швидкістю обороту виробничих фондів та особливо оборотних засобів [4].

На нашу думку, фінансовий стан підприємства можна характеризувати як результат виробничо-господарської діяльності підприємства, який відображає ефективність використання всіх видів його ресурсів і забезпечує здатність суб'єктів господарювання виконувати всі свої зобов'язання, що виникають у процесі виробництва та реалізації продукції. Інакше кажучи, це здатність підприємства за рахунок власних ресурсів фінансувати виробничо-господарську діяльність.

Варто відзначити, що завдання аналізу фінансового стану підприємства змінюються залежно від зацікавленості різних груп користувачів аналітичним матеріалом. Всі користувачі роблять висновки щодо напрямків своєї діяльності та доцільності співпраці з підприємством, ґрунтуючись на фінансовій звітності.

Найкраще фінансовий стан підприємства визначається елементами його економічної діяльності: прибутковістю (рентабельністю) роботи підприємства; оптимальністю розподілу прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків і обов'язкових відрахувань; наявністю власних фінансових ресурсів (основних і оборотних засобів) не нижче мінімально необхідного рівня для організації виробничого процесу і процесу реалізації продукції; раціональним розміщенням основних і оборотних засобів (власних і позикових), ліквідністю поточних активів. Сигнальним показником, в якому проявляється фінансовий стан, є платоспроможність підприємства, тобто його здатність своєчасно задовольнити платіжні вимоги постачальників сировини, матеріалів, техніки згідно з господарськими угодами, повертати банківські кредити, проводити оплату праці персоналу, вносити платежі в бюджет.

Основним значенням оцінки фінансового стану підприємства в системі антикризового управління є розробка і реалізація заходів, направлених на швидке відновлення платоспроможності, достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, встановлення можливості підприємства продовжувати свою господарську діяльність, подальшого розвитку, забезпечення прибутковості і зростання виробничого потенціалу й ухвалення відповідних рішень.

Для оцінки фінансового стану підприємства використовуються багато методів. Серед них найбільше розповсюдження отримали коефіцієнтний; комплексний; інтегральний; беззбитковий; рівноважний методи. Основними критеріями вибору того чи іншого методу оцінки можуть бути:

1. Часові обмеження, якщо оцінку потрібно здійснити найближчим часом, то не рекомендується використовувати коефіцієнтний, комплексний чи інтегральний методи.

2. Обширність аналізу. Такі методи аналізу, як беззбитковий та рівноважний, не враховують таких критеріїв діяльності підприємства як конкурентоспроможність, кредитоспроможність, ділова активність тощо.

3. Наявність доступу до детальної інформації про діяльність підприємства. Якщо така інформація існує, то варто вибрати комплексний або коефіцієнтний підхід [5].

Разом з тим, система методів та моделей оцінки фінансового стану підприємства не може бути статичною, а потребує постійного удосконалення та розвитку.

Проблема удосконалення наявних та розробки нових методик аналізу потребує подальшого дослідження у зв'язку з постійною зміною умов функціонування вітчизняних підприємств. Вони дадуть змогу отримати реальну інформацію про фінансовий стан підприємства, про вплив факторів оточуючого економічного середовища, дозволять найбільш повно оцінити ефективність використання ресурсів підприємства, забезпечать зовнішніх і внутрішніх користувачів об'єктивною і повною інформацією для прийняття тактичних і стратегічних рішень. Впорядкування, створення нормативних засад, систематизація розроблених і діючих методик оцінки фінансового стану підприємств зумовлять можливість прийняття високоефективних управлінських рішень щодо фінансової діяльності та розробки стратегічних напрямків розвитку підприємств.

Сарапіна О.А. пропонує основні напрямки удосконалення підходів до оцінки фінансового стану підприємства в сучасних умовах. Найбільш важливими з них є:

- удосконалювати інформаційне та методичне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства;
- розробляти методичне забезпечення процесу прогнозування фінансового стану підприємства;
- удосконалювати аналіз фінансового стану підприємства залежно від мети та змісту роботи на кожному етапі;
- працювати над методикою складання фінансової звітності, що дозволить підвищити її аналітичні можливості та реальність оцінки майна;
- розробляти методику комплексної бальної оцінки фінансового стану підприємства, яка б дозволила проаналізувати стан підприємства за оптимальною сукупністю фінансових показників та коефіцієнтів;
- переглянути і доопрацювати нормативні акти, які розкривають методику аналізу фінансового стану підприємства;
- удосконалювати форми і методи фінансового забезпечення функціонування підприємства, тобто здійснювати пошук нових ефективних шляхів фінансової діяльності;
- адаптувати методики аналізу до сучасних економіко-правових умов [6].

Управління фінансовим станом підприємства повинне передбачати реалізацію комплексу заходів, які забезпечать зростання фінансових результатів його діяльності. До них можна віднести: вивчення попиту на продукцію, що

випускається, з метою розширення ринку; аналіз складових собівартості продукції і визначення шляхів її зниження; виявлення наднормативних запасів матеріальних цінностей для залучення їх в господарський оборот або до реалізації; вивчення руху дебіторської заборгованості з метою її зменшення; вивчення можливості одержання довгострокових кредитів; аналіз складових короткострокової дебіторської заборгованості і можливості її зменшення; аналіз складових першочергових платежів із прибутку з метою недопущення нерациональних виплат; контроль за фінансовим станом підприємства і дотриманням виробленої фінансової стратегії.

Література

1. Фінанси підприємств / [А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк, С.О. Булгакова та інші]; під ред. А.М. Поддєрьогіна. – [6-е вид.]. – К.: КНЕУ, 2006. – 552 с.
2. Вікнянська В.А. Фінансовий стан підприємства, його оцінка та напрями покращення [Електронний ресурс] / В.А. Вікнянська. – Режим доступу: <http://intkonf.org/polonka-yus-zamorskiy-po-dovga-trachab-otsinka-finansovogo>.
3. Обушак Т.А. Сутність фінансового стану підприємства / Т.А. Обушак // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 9 – С. 11-15.
4. Данильчук І.В. Сутність фінансового стану підприємства та пошук управлінських рішень щодо забезпечення його ефективності [Електронний ресурс] / І.В. Данильчук. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2011_17_2/Danilchuk.pdf.
5. Азарова А.О. Математичні моделі та методи оцінювання фінансового стану підприємства: монографія / А.О. Азарова, О.В. Рузакова. – Вінниця: ВНТУ, 2010. – 172 с.
6. Сарапіна О.А. Системний аналіз фінансового стану підприємства: методика та напрями вдосконалення / О.А. Сарапіна // Науковий вісник ХДУ. – 2013. – № 1. – С. 96-99.

Корпан О. І., ст. гр. ФСГзм-11
Фаріон Я. М., к.е.н., доцент

ГРОШОВІ КОШТИ ПІДПРИЄМСТВА: ДЕФІНІЦІЯ, СУТЬ, ТЕНДЕНЦІЇ

Соціально-економічний розвиток України впродовж останніх років доводить, що загальна економічна стабільність держави прямо залежить від фінансової стійкості суб'єктів господарювання. Чи не найяскравішим індикатором фінансової стійкості підприємства є його здатність генерувати в достатніх обсягах потрібні для забезпечення нормального функціонування і подальшого розвитку грошові ресурси.

За своєю природою грошові кошти одночасно є ресурсом забезпечення платоспроможності, а також ланкою, яка зв'язує всі господарські процеси підприємства. Незважаючи на те, що грошові кошти займають незначну частку у загальній сумі активів суб'єкта господарювання, вони відіграють надзвичайно важливу роль для забезпечення його функціонування та гармонійного розвитку, оскільки з грошових коштів і починається, і завершується операційний цикл.